DOMSTOLENS KENDELSE (Femte Afdeling)
4. marts 2002 *

I sag C-175/00,

angående en anmodning, som Arbeidshof te Antwerpen (Belgien) i medfør af artikel 234 EF har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Marie-Josée Verwayen-Boelen

mod

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 4, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996 (EFT 1997 L 28, s. 1),

* Processprog: nederlandsk.

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. Jann, og dommerne S. von Bahr, D.A.O. Edward, A. La Pergola (refererende dommer) og C.W.A. Timmermans,

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: R. Grass,

efter at den forelæggende ret er blevet underrettet om, at Domstolen har til hensigt at træffe afgørelse ved begrundet kendelse i henhold til procesreglementets artikel 104, stk. 3,

efter at de parter, der er nævnt i artikel 20 i EF-statutten for Domstolen, er blevet anmodet om at fremkomme med deres eventuelle bemærkninger hertil,

have efter at have hørt generaladvokaten,

afsagt følgende

Kendelse

1 Ved dom af 4. maj 2000, indgået til Domstolen den 10. maj 2000, har Arbeidshof te Antwerpen i medfør af artikel 234 EF forelagt et præjudicielt spørgsmål

vedrørende fortolkningen af artikel 4, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996 (EFT 1997 L 28, s. 1, herefter »forordning nr. 1408/71«).

2 Dette spørgsmål blev rejst under en sag mellem arbejdstageren, Marie-Josée Verwayen-Boelen, og Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (den nationale arbejdsmarkedsmyndighed, herefter »RVA«) vedrørende myndighedens afslag på — ved bedømmelsen af, om Verwayen-Boelen er berettiget til arbejdsløshedsunderstøttelse i henhold til belgisk lovgivning — at tage en periode i betragtning, under hvilken arbejdstageren har oppebåret ydelser ifølge nederlandsk lovgivning.

Fællesskabsbestemmelserne

3 Artikel 4 i forordning nr. 1408/71 bestemmer:

»1. Denne forordning finder anvendelse på enhver lovgivning om sociale sikringsgrene, der vedrører:

[...]

g) ydelser ved arbejdsløshed

[...]

4. Denne forordning finder hverken anvendelse på offentlig social [...] forsorg [...]«

4 Artikel 67, stk. 1-3, i forordning nr. 1408/71 med overskriften »Sammenlægning af forsikrings- eller beskæftigelsesperioder«, som er indeholdt afsnit III, kapitel 6, med overskriften »Arbejdsløshed«, bestemmer:

»1. Den kompetente institution i en medlemsstat, efter hvis lovgivning erhvervelse, bevarelse eller generhvervelse af ret til ydelser er betinget af, at der er tilbagelagt forsikringsperioder, skal i fornødent omfang medregne forsikrings- eller beskæftigelsesperioder, der er tilbagelagt som arbejdstager efter enhver anden medlemsstats lovgivning, som om det drejede sig om forsikringsperioder, der var tilbagelagt efter den for denne institution gældende lovgivning, dog forudsat at beskæftigelsesperioderne ville være blevet anset for forsikringsperioder, hvis de havde været tilbagelagt efter denne lovgivning.

2. Den kompetente institution i en medlemsstat, efter hvis lovgivning erhvervelse, bevarelse eller generhvervelse af ret til ydelser er betinget af, at der er tilbagelagt beskæftigelsesperioder, skal i fornødent omfang medregne forsikrings- eller

beskæftigelsesperioder, der er tilbagelagt som arbejdstager efter enhver anden medlemsstats lovgivning, som om det drejede sig om beskæftigelsesperioder, der var tilbagelagt efter den for denne institution gældende lovgivning.

3. Bortset fra de i artikel 71, stk. 1. litra a), nr. ii), og litra b), nr. ii), omhandlede tilfælde, er anvendelsen af bestemmelserne i stk. 1 og 2 betinget af, at den pågældende senest har tilbagelagt:

— forsikringsperioder, i det i stk. 1 omhandlede tilfælde

— beskæftigelsesperioder, i det i stk. 2 omhandlede tilfælde,

efter den lovgivning, i henhold til hvilken ydelserne begæres.«

5 Artikel 80, stk. 1 og 2, i Rådets forordning (EØF) nr. 574/72 af 21. marts 1972 om regler til gennemførelse af forordning nr. 1408/71, som ændret og ajourført ved Rådets forordning nr. 118/97 (herefter »forordning nr. 574/72)«, har følgende ordlyd:

»Attestation af forsikrings- eller beskæftigelsesperioder

1. For at kunne udnytte forordningens [nr. 1408/71] artikel 67, stk. 1, 2 eller 4, skal den pågældende for den kompetente institution fremlægge attest om de forsikrings- eller beskæftigelsesperioder, der er tilbagelagt efter den lovgivning, hvoraf han tidligere senest har været omfattet, samt alle sådanne supplerende oplysninger, som måtte være foreskrevet i den lovgivning, som gælder for denne institution.

2. Denne attest udstedes på den pågældendes begæring enten af vedkommende arbejdsløshedsinstitution i den medlemsstat, af hvis lovgivning han tidligere senest har været omfattet, eller af en anden institution udpeget af den kompetente myndighed i den nævnte medlemsstat. Dersom den pågældende ikke fremlægger den nævnte attest, retter den kompetente institution henvendelse til den pågældende institution for at fremskaffe den.«

6 Ved udfærdigelsen af den i artikel 80 i forordning nr. 574/72 nævnte attest (herefter »attest E 301«) anvendes en standardblanket, der er fastsat ved afgørelse nr. 154 (94/605/EF) af 8. februar 1994 fra De Europæiske Fællesskabers Administrative Kommission for Vandrende Arbejdstageres Sociale Sikring om de blanketter, der skal benyttes ved anvendelsen af Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 og (EØF) nr. 574/72 (E 301, E 302 og E 303) (EFT L 244, s. 123).

De belgiske bestemmelser

7 I Belgien er arbejdsløshedsforsikring reguleret af kongelig anordning af 25. november 1991 om arbejdsløshed (*Moniteur belge* af 31.12.1991, s. 29888, herefter »den kongelige anordning af 25. november 1991«). Denne anordnings artikel 30, stk. 1, bestemmer:

»For at have ret til ydelser ved arbejdsløshed, skal en heltidsbeskæftiget arbejdstager have tilbagelagt følgende antal arbejdsdage:

1° 312 i løbet af de 18 måneder forud for ansøgningen om arbejdsløshedsunderstøttelse, såfremt han er under 36 år.

2° 468 i løbet af de 27 måneder forud for ansøgningen om arbejdsløshedsunderstøttelse, såfremt han er mindst 36 år og under 50 år.

3° 624 i løbet af de 36 måneder forud for ansøgningen om arbejdsløshedsunderstøttelse, såfremt han er 50 år eller ældre.

En fuldtidsbeskæftiget arbejdstager har ligeledes ret til arbejdsløshedsunderstøttelse, såfremt han opfylder betingelsen, der er fastsat for en højere alderskategori.

[...]«

8 Artikel 32 i den kongelige anordning af 25. november 1991 bestemmer desuden, at en fuldtidsbeskæftiget arbejdstager på mindst 36 år, som ikke opfylder betingelserne i denne anordnings artikel 30 stk. 1, alligevel kan få ret til

arbejdsløshedsydelser, såfremt han kan godtgøre, at han har tilbagelagt halvdelen af de arbejdsdage, der kræves i artikel 30, stk. 1, i løbet af referenceperioden fastsat heri, og at han har tilbagelagt 1 560 arbejdsdage i løbet af de seneste ti år forud for den pågældende referenceperiode.

9 Artikel 38, stk. 1, i den kongelige anordning af 25. november 1991 bestemmer:

»Ved anvendelsen af artikel 30-36 er arbejdsdage ligestillet med:

1° de dage, for hvilke der er oppebåret en godtgørelse i henhold til arbejdsløshedsforsikringslovgivningen [...]

[...]«

De nederlandske bestemmelser

10 Rijksgroepsregeling werkloze werknemers (bekendtgørelse om nationale grupper af arbejdsløse arbejdstagere) af 13. december 1984 (*Staatsblad* 1984, nr. 626, herefter »RWW«) indfører en ordning kaldet »national støtte«, der har til formål at bekæmpe arbejdsløsheden og sikre støttemodtagerne økonomisk selvstændig-

hed. Ordningen er bestemt for alle personer, der ikke har eller ikke længere har ret til ydelser i henhold til Werkloosheidswet (lov om arbejdsløshed) af 6. november 1986 (*Staatsblad* nr. 566), Wet werkloosheidsvoorziening (lov om arbejdsløshedsforsikring) af 10. december 1964 eller Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (lov om minimumsindkomst for ældre, delvis uarbejdsdygtige arbejdsløse arbejdstagere) af 6. november 1986 (*Staatsblad* nr. 565).

Hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

11 Verwayen-Boelen, der er født i 1951, og som har både belgisk og nederlandsk statsborgerskab, boede i Belgien indtil 1987, hvor hun udøvede virksomhed som selvstændig fra den 31. oktober 1977 til den 21. oktober 1986.

12 I 1987 flyttede hun til Nederlandene. Uden at have udført noget arbejde oppebar hun ydelser fra RWW fra den 1. oktober 1987 til den 31. oktober 1995.

13 Efter at hun var flyttet tilbage til Belgien i november 1995, indgav Verwayen-Boelen den 17. juli 1997 en ansøgning om ydelser ved arbejdsløshed fra den 1. april 1997 i henhold til den kongelige anordning af 25. november 1991. Hun vedlagde denne ansøgning en E 301-attest udstedt af de nederlandske myndigheder, hvoraf det fremgik, for hvilken periode hun havde modtaget ydelser i henhold til RWW.

14 Efter anmodning fra RVA, som er den myndighed, der er ansvarlig for denne ansøgnings behandling, meddelte de kompetente nederlandske myndigheder, at E 301-attesten var blevet udstedt ved en fejltagelse, og præciserede, at »modtagelse af en RWW-ydelse forudsætter ingen forsikringspligt i Nederlandene, og at der således ikke er tale om ligestilling«.

15 Den 13. august 1997 afviste RVA Verwayen-Boelens ansøgning med den begrundelse, at det ikke kunne antages, at hun i Nederlandene havde tilbagelagt de forsikringsperioder eller ligestillede perioder i den forstand, hvori udtrykkene er anvendt i artikel 30 i den kongelige anordning af 25. november 1991, og at hun ikke havde godtgjort, at hun havde tilbagelagt arbejdsdage eller hermed ligestillede dage i Belgien i referenceperioden.

16 I den af Verwayen-Boelen anlagte sag til prøvelse af RVA's afgørelse for Arbeidsrechtbank te Hasselt (Belgien) blev RVA frifundet ved dom af 2. juni 1999. Verwayen-Boelen indbragte sagen for Arbeidshof te Antwerpen og påberåbte sig artikel 67 i forordning nr. 1408/71 til støtte for, at de perioder, hvor hun havde modtaget RWW-ydelser skulle tages i betragtning inden for rammerne af den belgiske arbejdsløshedsforsikring.

17 Den forelæggende ret har i lyset af Domstolens retspraksis vedrørende RWW stillet sig det spørgsmål, hvorvidt det skal antages, at denne lovgivning indfører en ordning for ydelser ved arbejdsløshed i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 4, stk. 1, litra g), i forordning nr. 1408/71, og om RWW er omfattet af denne forordnings anvendelsesområde. Ifølge den forelæggende ret er det nemlig kun, hvis sidstnævnte betingelse er opfyldt, at Verwayen-Boelen ville kunne gøre artikel 67 i forordning nr. 1408/71 gældende.

18 Under disse omstændigheder har Arbeidshof te Antwerpen besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 4, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71, hvori det bestemmes, at denne forordning finder anvendelse på sociale sikringsgrene, fortolkes således, at en ordning som RWW-ordningen (Rijksgroepregeling werkloze werknemers, den nederlandske nationale gruppeordning for arbejdsløse arbejdstagere), der såvel har karakter af social sikring som af social forsorg, er omfattet af denne forordnings anvendelsesområde, hvorved en periode, i hvilken en arbejdstager har været omfattet af denne ordning, kan komme i betragtning som forsikringsperiode, der skal medregnes ved afgørelsen af, om den pågældende har ret til ydelser ved arbejdsløshed i Belgien?«

19 Som svar på Domstolens anmodning om nærmere oplysninger i henhold til procesreglementets artikel 104, stk. 5, har den forelæggende ret anført, at Verwayen-Boelen ikke senest havde tilbagelagt forsikrings- og/eller beskæftigelsesperioder efter den belgiske lovgivning.

Det præjudicielle spørgsmål

20 Det fremgår af den forelæggende rets dom og af ordlyden af det præjudicielle spørgsmål, at når den forelæggende ret spørger om, hvorledes RWW skal kvalificeres i forhold til artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, og hvorvidt denne nationale lovgivning er omfattet af forordningens materielle anvendelsesområde, er det med henblik på at fastslå, om reglerne om sammenlægning af forsikrings- eller beskæftigelsesperioder i forordningens artikel 67 skal finde anvendelse.

21 Det må under disse omstændigheder fastslås, at besvarelsen af den forelæggende rets spørgsmål ikke giver anledning til nogen rimelig tvivl, hvorfor der i medfør af procesreglementets artikel 104, stk. 3, kan træffes afgørelse ved begrundet kendelse.

22 Som det således fremgår af de nærmere oplysninger, der er tilvejebragt af den forelæggende ret, er det nemlig ubestridt, at Verwayen-Boelen ikke senest har tilbagelagt hverken forsikrings- eller beskæftigelsesperioder efter den belgiske lovgivning.

23 Det fremgår af den klare ordlyd af artikel 67, stk. 3, i forordning nr. 1408/71, at der undtagen i de tilfælde, der er udtrykkelig nævnt i denne bestemmelse, ikke kan ske en sammenlægning af forsikrings- eller beskæftigelsesperioder i henhold til artikel 67, stk. 1 eller 2, i denne forordning, når den pågældende ikke senest har tilbagelagt forsikrings- eller beskæftigelsesperioder efter den lovgivning, i henhold til hvilken ydelserne begæres (jf. dom af 20.2.1997, forenede sager C-88/95, C-102/95 og C-103/95, Martínez Losada m.fl., Sml. I, s. 869, præmis 36 og 38, og af 25.2.1999, sag C-320/95, Ferreiro Alvite, Sml. I, s. 951, præmis 16-18).

24 Det skal desuden bemærkes, at Domstolen tidligere har fastslået, at ifølge forordning nr. 1408/71 skal en medlemsstats hensyntagen til beskæftigelses- eller forsikringsperioder, som de berørte personer har tilbagelagt efter lovgivningen i en anden medlemsstat, med henblik på udbetaling af en ydelse ved arbejdsløshed, alene afgøres på grundlag af artikel 67 i denne forordning (jf. Martínez Losada-dommen, præmis 27).

25 Under disse omstændigheder er det tilstrækkeligt at konstatere, at artikel 67, stk. 1 og 2, i forordning nr. 1408/71 ikke finder anvendelse på et forhold, som det i hovedsagen omhandlede, uden at det er nødvendigt at efterprøve, hvorvidt de andre betingelser for anvendelsen af denne bestemmelse, herunder de betingelser, der er særligt angivet i det præjudicielle spørgsmål, er opfyldt.

26 I betragtning af ovenstående betragtninger skal den forelæggende rets spørgsmål besvares således, at i henhold til artikel 67, stk. 3, i forordning nr. 1408/71 er anvendelse af bestemmelserne om sammenlægning af forsikrings- eller beskæftigelsesperioder i artikel 67, stk. 1 og 2, bortset fra de tilfælde, der er udtrykkelig nævnt i artikel 67, stk. 3, betinget af, at den pågældende senest har tilbagelagt forsikrings- eller beskæftigelsesperioder efter den lovgivning, i henhold til hvilken der er søgt om ydelser ved arbejdsløshed.

Sagens omkostninger

27 De udgifter, der er afholdt af den nederlandske regering og af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Arbeidshof te Antwerpen ved dom af 4. maj 2000, for ret:

I henhold til artikel 67, stk. 3, i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996, er anvendelse af bestemmelserne om sammenlægning af forsikrings- eller beskæftigelsesperioder i artikel 67, stk. 1 og 2, bortset fra de tilfælde, der er udtrykkelig nævnt i artikel 67, stk. 3, betinget af, at den pågældende senest har tilbagelagt forsikrings- eller beskæftigelsesperioder efter den lovgivning, i henhold til hvilken der er søgt om ydelser ved arbejdsløshed.

Således bestemt i Luxembourg den 4. marts 2002.

R. Grass — P. Jann

Justitssekretær — Formand for Femte Afdeling